

„Vojni leksikon”

Povodom 40. godišnjice stvaranja naših oružanih snaga, ovih dana, u izdanju Vojnoizdavačkog zavoda (Redakcija enciklopedijskih izdanja), izlazi iz štampe *Vojni leksikon*. Stvoren petogodišnjim radom Redakcije i velikog broja spoljnih saradnika, *Vojni leksikon* predstavlja opštevojni leksikografski priručnik, *prvu vojnu leksikonsku ediciju u našoj zemlji*. Svojim sadržajem i načinom obrade namenjen je najširem krugu korisnika. U njemu je moguće na brz i jednostavan način doći do suštinske i ažurne informacije o velikom broju pojmova iz vojnog domena. On predstavlja veoma koristan priručnik svima onima koji su zainteresovani za vojna pitanja, u prvom redu aktivnom i rezervnom sastavu oružanih snaga i prapadnicima svih struktura u sistemu opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Veoma korisno može poslužiti i nastavnom kadru na fakultetima i u srednjim školama, publicistima, novinarima, studentima, đacima i dr. *Vojni leksikon* sadrži pojmove iz svih oblasti koje su neposredno ili posredno vezane za oružane snage. On je prvenstveno odraz naših savremenih dostignuća i gledanja na vojna pitanja. U njemu su najviše zastupljeni oblast ratne veštine (strategija, operatika, taktika),

organizacija, vidovi, rodovi i službe, pre svega materija koja se bavi doktrinom i praksom opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Za najveći broj pojmova date su definicije, kratki podaci o primeni, razvoju i specifičnostima u armijama drugih zemalja i dr. Pojmovi iz ratne veštine, vidova, rodova i službi, gde god je to bilo moguće, obrađeni su na osnovu naše zvanične vojne literature, te se, na određen način, *Vojni leksikon* može smatrati i normativnom publikacijom. Njime je dat značajan doprinos razjašnjavanju i ujednačavanju naše vojne terminologije.

Vojni leksikon je obrađen u jednom tomu, većeg formata, na 1.132 strane. U posebnim člancima obrađeno je oko 20.000 pojmova, svaki u proseku 10—15 ređaka. Iz praktičnih razloga *Leksikon* je podeljen u dva dela. *Prvi deo* (dve trećine) sadrži oko 14.000 pojmova iz oblasti ratne veštine, organizacije, vidova, rodova, službi, vojne tehnike i dr. U *drugom delu* obrađeni su pojmovi iz vojne istorije (ratovi, bitke iz nacionalne i opšte istorije, NOR), vojne geografije (države, njihove oružane snage; sa vojnog stanovišta ocena značaja pojedinih oblasti, gradova, luka, vojnih baza, planinskih masiva i sl.), kao i bi-

ografije značajnijih vojnih ličnosti. Poseban deo *Vojnog leksikona* čine *skraćenice* (oko 2.000), koje se najčešće koriste u našim oružanim snagama.

Ilustrovani prilozi (sheme, crteži, skice, fotografije, grafikoni, tabele — oko 3.000), najvećim delom u boji, svojim sadržajem znatno upotpunjuju tekst.

U stvaranju *Vojnog leksikona* učestvovalo je oko 500 saradnika (autora, redaktora, konsultanata), pretežno najpozvanijih stručnjaka iz pojedinih oblasti vojne nauke. Na značajnijim tekstovima neposredno su bile angažovane pojedine uprave vidova, rodova i službi, instituti, vojne škole i školski centri i druge ustanove naših oružanih snaga.

Oblast ratne veštine (strategija, operatika, taktika) — uključujući organizaciju, vidove, rodove i službe — najviše je zastupljena u *Vojnom leksikonu*, kako po broju posebnih članaka, tako i po prostoru. U toj oblasti obrađen je veliki broj pojmova koji proizlaze iz koncepcije opštenarodne odbrane, iz teritorijalne odbrane, civilne zaštite, društvene samozaštite, sistema osmatranja, javljanja, obaveštavanja i uzbunjivanja, društveno-političkih zajednica i dr. Kapitalni članci, kao što su: *Opštenarodna odbrana SFRJ*, *Doktrina opštenarodne odbrane*, *Jugoslovenska narodna armija*, *Teritorijalna odbrana*, *Strategija*, *Taktika* i sl., obrađeni su na znatno većem prostoru. Najveći broj pojmova iz te oblasti određen je uz učešće uprava vidova, rodova i službi. Zavisno od značaja pojma, njihovi tekstovi dati su u sklopu vodećeg članka ili kao posebni, samostalni članci. Tako, npr., zajednički (intervidovski) članci *Borba*, *Manevar*, *Maskira-*

nje, *Cilj* i dr. sadrže posebne delove za Ratnu mornaricu i Ratno vazduhoplovstvo i protivvazdušnu odbranu, čiji su podnaslovi ispisani masnim slovima, dok je u članku *Taktika* obrađena samo taktika KoV, jer postoje posebni članci *Pomorska taktika* i *Vazduhoplovna taktika*. Tekstovi većine članaka međusobno su povezani sistemom uputnica (v.), što omogućuje da se dobije kompletnija informacija o tom pojmu. Na primer, u članku *Operacija* čitalac se upućuje na: *Kopnenu* (v.), *Vazduhoplovnu* (v.), *Desantnu* (v.) i niz drugih operacija koje su obrađene kao posebni članci. Time su izbegnuta suvišna ponavljanja. Takođe, raniji nazivi pojedinih pojmova, koji više nisu u upotrebi, dati su u *Vojnom leksikonu* kao uputnice (v.) na novi naziv. Na primer: Forsiranje reke — v. Nasilni prelazak reke; Stanovanje — v. Odmaranje; Taktičke radnje — v. Borbene taktičke radnje; Rekognosciranje — v. Komandirsko, Komandantsko izviđanje i dr.

Vojni leksikon predstavlja izuzetno praktičan i veoma koristan stručni priručnik, čija pristupačna cena (1.000 dinara) omogućava da se nađe kod svakog aktivnog i rezervnog pripadnika naših oružanih snaga. Svojim karakteristikom i sadržajem on treba da da značajan doprinos daljoj razradi i praktičnoj primeni koncepcije opštenarodne odbrane i društvene samozaštite.

S obzirom na to da se vojna teorija i praksa brzo razvijaju i menjaju i da će veći broj prezentiranih podataka vremenom zastareti, Redakcija smatra da bi bilo veoma korisno da se *Vojni leksikon* povremeno dopunjuje novim podacima i pojmovima radi ponovnog izdavanja.

Potpukovnik BLAGOJE JOVOVIĆ